

κτορος, εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι πρὸς τοιοῦτόν τινα σκοπὸν ἐγχερίμευον τοῖς μέλεσι τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πόλεως. Διότι ὁ θάλαμος, ἐν ᾧ τὸ πάλαι συνεζήτειτο τίς θ' ἀναβῆ εἰς τὸν γερμανικὸν θρόνον διάδοχος τῶν ρωμαίων Καισάρων, ὁ αὐτὸς ἐγχερίμευε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὡς τόπος συνεδριάσεως διὰ τοὺς συσχεπτομένους καὶ περὶ τῆς δαπάνης πρὸς ἐκκοπήν τοῦ ἐν τοῖς νεκροταφείοις χόρτου. Sic transit . . . !

Καταβαίνων τὴν λιθίνην κλίμακα, τὴν ἐπικληθεῖσαν *αὐτοκρατορικὴν*, ὅπως ἀναχωρήσω, τοιαύτην ἡσθάνομένη κόπωσιν, ὥστε οὐδαμῶς σχεδὸν προσεῖχον εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ ἄνωθέν μου φατνώματος ὡραίας τοιχογραφίας τοῦ Guibal. Ὁ μόνος μου πόθος ἦτο ἤδη ν' ἀναπαυθῶ ἐπ' ὀλίγον καὶ νὰ παρασκευασθῶ πρὸς ἀναχώρησιν. Καὶ τὸν πόθον αὐτὸν ἐπραγματοποίησα διὰ τρόπου θαυμασίου, οὗ τὰς λεπτομερείας παραλείπω ν' ἀναγράψω. Εἶνε ἀληθές, ὅτι τὸ μέχρι τῆς ἀναχωρήσεώς μου χρονικὸν διάστημα οὐχὶ μόνον ἐν λίαν εὐχαρίστῃ συναναστροφῇ καὶ τερπνοτάτῃ φλυαρίᾳ διήλθον, ἀλλὰ καὶ μέρος αὐτοῦ εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ὡραίου ζωολογικοῦ κήπου κατέτριψα, θέλει μοὶ ἐπιτρέψει ὅμως φρονῶ ὁ ἀναγνώστης, ὅπως οὔτε εἰς τὴν ἀπογευματινὴν μου συντροφίαν, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς τὴν τῶν ζῶων τὸν εἰσαγάγω. Πανηγυρικῶς ἀπαλλάσσω αὐτὸν πάσης περιγραφῆς φαιαινῶν καὶ λεόντων, ἀρκεῖ νὰ με ἀφήσῃ ἡσυχον καὶ μόνον καθ' ὄλον τὸ ἀπόγευμα. Au revoir εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν περὶ ὥραν 9 τῆς νυκτός.

P.

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

Τὴν κοινῶς *πεταλοῦδα* οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον *ψυχὴν*, ὡς καὶ τὴν ζῶν ἢ ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου φαίνεται δ' ὅτι ἔπασεν εἰς ἀχρησίαν ἢ σημασία τῆς λέξεως ὡς ὀνόματος ἐντόμου ἀπὸ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ χριστιανισμοῦ· μόνον ἐν Χίφ ἤκουσα ὀνομαζομένην καὶ *ψυχαροῦδα* (ψυχάριον) τὴν *πεταλοῦδα*, ἴσως δὲ οὕτω λέγεται καὶ ἄλλαχοῦ.

Οἱ ποιηταὶ τῶν παρόντων χρόνων, οἱ τὴν καθαρῶς ἐκζητοῦντες γλῶσσαν, ἀπέβαλον τὸ ὄνομα *πεταλοῦδα* ὡς δημῶδες· μὴ θέλοντες ὅμως οὐδὲ τὸ *ψυχὴ*, ὡς συνώνυμον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἐνόμισαν ὅτι εὖρον τὸ ζητούμενον ἐν τῇ λέξει *χρυσαλλίς*, ἣν καὶ ἀρπάσαντες ἀνεξέταστος τρέχουν ὡς παιδιὰ μετὰ τῶν παιδίων, «μίαν *χρυσαλλίδα*! μίαν *χρυσαλλίδα* ἐπίασα εἰς τὰ *πεταχτά*!» Καὶ ἀληθῶς εἰς τὰ *πεταχτά* τὴν ἐπίασαν· διότι ἐξεταζόμενον τὸ ὄνομα *χρυσαλλίς* ὡς ὄνομα σημαῖνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὴν *πεταλοῦδα*, ἐξελέγχεται ὡς ἀνυπόστατον· εἶνε προφανῆς ἀκυρολογία.

Χρυσαλλίς δὲν εἶνε ἡ *πεταλοῦδα*· ἡ μεταξοκάμπη (καὶ ἐν παρόδῳ, ἡ μεταξοκάμπη δὲν εἶνε σκώληξ, ὥστε νὰ λέγεται *μεταξοσκώληξ*, ἀλλὰ *κάμπη*· αἱ *κάμπαι* εἶνε ἐκ τῶν πολυπόδων ἐντομῶν, ἐνῶ οἱ σκώληκες ἔρπου, ὡς ἄποδες καὶ ὅλως λεῖοι) ἡ μεταξοκάμπη λοιπὸν, ὡς καὶ πᾶσα *κάμπη* (*chenille*), περικαλυπτομένη ὑπὸ τοῦ νήματος ὃ ἐκφέρει ἀπὸ τοῦ στόματός της ἐν ὥρᾳ δεούσῃ, καὶ θάπτομένη ἐντὸς αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν βόμβυκα δὲ οὕτως ἐσχημάτισε μεταμορφοῦται εἰς *χρυσαλλίδα*· ὅχι δηλαδὴ εἰς *πεταλοῦδα*, ἀλλ' εἰς ἐντομὸν τι ὅλως ἄχαρι, καίτοι *χρυσίζον*, ἐς οὗ καὶ *χρυσαλλίς*. Ἡ *χρυσαλλίς* ἔχει τὰς πτέρυγας ἐτι ἀτελεῖς, ἐπικεκολλημένας εἰς τὸ σῶμά της, καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε δὲν δύναται οὔτε ἔξω τοῦ βόμβυκίου της νὰ πετάξῃ. Οὐδέποτε *χρυσαλλίς* οὕσα *πετᾶ*· ἀλλ' ὅταν, πάλιν ἐν ὥρᾳ δεούσῃ, αὐτὴ ἡ ἴδια τρυπήσῃ τὸ βόμβυκιὸν της, τότε ἐξέρχεται, οἰοεὶ ἐκ τοῦ μνήματός της, ὡραία ψυχὴ, ἥτοι *πεταλοῦδα*, ἐπειδὴ τότε πρὸς τὸ κάλλος ἔχει καὶ τὴν ιδιότητα τοῦ ἵπτασθαι, — ἂν ὅχι ἡ ἐκ μεταξοκάμπης, ἥτις εἶνε φύσει *θαρεῖα*, ἀλλ' ἡ ἐκ τῶν ἄλλων *καμπῶν*. Ὡστε καθὼς δὲν ἦτο πλέον *κάμπη* ἀφοῦ ἔγινε *χρυσαλλίς*, οὕτω καὶ δὲν εἶνε πλέον *χρυσαλλίς* ἀφοῦ, μεταμορφωθείσα ἐκ δευτέρου, ἀπὸ *χρυσαλλίδος* ἔγινε *πεταλοῦδα*, ἔγινε ψυχὴ.

— Καὶ ψυχὴν· λοιπὸν νὰ λέγωμεν καὶ αὐτὴν, καθὼς καὶ τὴν ψυχὴν μας;

— Ἴσως· διότι — ἐνθυμεῖσθε τὸν ὡραῖον μῦθον, ὃν οἱ ἀρχαῖοι εἶχον πλάσει περὶ τῆς *πεταλοῦδας*; Ἐλπίζω νὰ μὴ βαρυνθῆτε ἂν τὸν ἀκούσετε, ἔστω καὶ ἐνῶ τὸν ἔχετε ἀκούσει ἄλλοτε.

Κόρη τις βασιλόπαις, Ψυχὴ ὀνομαζομένη, ἐθαυμάζετο παρὰ πάντων διὰ τὰ κάλλη της, συγκρινόμενα καὶ πρὸς τὰ τῆς Ἀφροδίτης· συγκρίσεις ἥτις διήγειρε τὸν φθόνον τῆς θεᾶς τῆς καλλονῆς κατ' αὐτῆς τῆς κόρης. Τὴν εἶδεν ὁ Ἔρως καὶ τὰ ἔγασε καὶ αὐτὸς· τόσον ὥστε, ἐνῶ ἐντὸς τοῦ θάμβους του ἐτόξευε τοὺς περὶ αὐτὴν διὰ τῶν βελῶν του, ἡσθάνθη ὅτι ἐτρώθη καὶ ὁ ἴδιος. Κακῆ τύχῃ, τέρας τι φοβερώτατον, περιφερόμενον εἰς τὰ περίε τῆς πόλεως ὅπου ὁ πατήρ τῆς Ψυχῆς ἐβασίλευεν, ἐπροξένει φθορὰν μεγάλην. Τίς οἶδεν ἂν δὲν τὸ εἶχε στείλει ἡ Ἀφροδίτη; Τὸ τέρας δὲν ἐτιρώσκειτο, οὐδενὸς τολμῶντος νὰ τὸ πλησιάσῃ. Πῶς ν' ἀπαλλαγῇ ἀπ' αὐτοῦ ὁ κόσμος; Ἐτρεψάν εἰς τὸν χρησμόν, αὐτὸς δ' ἀπήτησε νὰ παραδοθῇ ἀνυπερθέτως εἰς τὸ τέρας θυσία ἢ βασιλόπαις, πρὸς μόνην αὐτοῦ ἐξιλίεωσιν καὶ τοῦ τόπου σωτηρίαν. Οἱ χρησμοὶ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους δὲν ἐπαιζον, οὔτε ἐγέλων.

— Θὰ θυσιάσῃς τὴν θυγατέρα σου, ἔλεγεν ὁ λαὸς εἰς τὸν βασιλέα· διὰ τὴν σωτηρίαν ὅλων ἡμῶν χρεῖα νὰ τὴν θυσιάσῃς· ἄλλως δὲν γίνεται. — Τόσον, ὥστε ὁ βασιλεὺς ἐδιάσθη νὰ ἐνδώσῃ, καίτοι μετὰ σπαραγμοῦ καρδίας, καὶ οὕτως ἡ τα-

λαίπυρος κόρη, ἀπαχθεῖσα εἰς μέρος τι βραχῶδες, ἔξω τῆς πόλεως, ἐκεῖ καὶ ἐγκατελείφθη ἔρμαιον τοῦ ἀγρίου τέρατος.

Τί κάμνει τότε ὁ Ἔρωσ; Λέγει πρὸς τὸν Ζέφυρον — Ζέφυρε καυμένε, εἶσαι καλὸς νὰ περάσῃς ἀπὸ τοὺς βράχους τοῦ δεῖνος μέρους, ὅπου θὰ ἴδῃς μίαν κόρην ἐγκαταλειμμένην πρὸς βορὰν θηρίου τινός, νὰ μοῦ τὴν ἀναρπάξῃς εὐμορφα, εὐμορφα, καὶ νὰ τὴν μεταφέρῃς ἐλαφρά, ἐλαφρά, εἰξεύρεις ποῦ, καυμένε Ζέφυρε; Γνωρίζεις κάποια ἡλύσια ὄντως ἐπίγεια, ὅπου ῥόδα μετὰ κρίνων καὶ ἴων, ὅπου περὶδες ὄροσεραί, καὶ σκιαί ἀμφιλαφεῖς, καὶ νερά κρυσταλλώδη, καὶ πόαι ἀνάκαθοι καὶ ἀπαλαί; Ἐκεῖ νὰ μὲ τὴν μεταφέρῃς καὶ νὰ τὴν ἀφίσης. Αὐτὸ ἂν μὲ κάμῃς, χαριτωμένε υἱὲ τοῦ Ἀστραίου καὶ τῆς Ἡοῦς, ἄκουσε: Γινώσκω ὅτι καὶ σένα τὸ ὄντι σου πονεῖ διὰ τὴν καλὴν ἐκείνην . . . τώρα μὴ μὲ τὸ κορπίει; ἐγὼ Ἔρωσ, καὶ γίνεταί νὰ μὴ τὸ ἔξωρω; Ἐλα, ἔλα . . . Χί, λάμβδα, ὠμέγα, . . . Χλω — ρι — δα . . . Μὴ σε μέλη, Ζέφυρε, καὶ ἄφες αὐτὴν τὴν ὑπόθεσίν σου ἐπάνω μου.

— Λόγον τιμῆς; ἐρωτᾷ ὁ Ζέφυρος.

— Λόγον τιμῆς, ἀποκρίνεται ὁ Ἔρωσ.

Ἄλλὰ παρατηρήσατε τῶν μυθοποιῶν ἐκείνων τὴν φαντασίαν, προσωποποιούσαν τὰ τρία ταῦτα πράγματα: Ζέφυρον, ἔρωτα καὶ ψυχὴν· αἰθέρα καὶ πνεῦμα καὶ ἀνθρωπιά! Καὶ ταῦτα ἀπόκεινται εἰς τὸν ἄνθρωπον. ὦ, πῶς θὰ ἐζῶμεν οὐρανίως, ἂν καὶ ἠθέλαμεν οὕτω νὰ ζήσωμεν! Ἐπειτα δὲ τολμῶμεν νὰ αἰτιώμεθα τὸν δημιουργόν, διατί; διότι ἀφῆκεν ἡμᾶς ἐλευθέρους νὰ θέλωμεν τοῦτο, ἢ νὰ μὴ τὸ θέλωμεν.

Νὰ μὴ σᾶς τὰ πολυλογῶ, ὁ Ζέφυρος μιά καὶ δυὸ καί, ὁ ἐπιτήδειος, κατῶρθωσεν ὅ,τι ἐπεθύμει ὁ Ἔρωσ· ἔκτοτε δ' ἤρχετο αὐτὸς κατὰ πᾶσαν νύκτα καὶ ἐξεφράζετο πρὸς τὴν Ψυχὴν, πάντοτε ὅμως ἄορατος εἰς αὐτὴν, διὰ τὸ ἀσέλγηνον σκότος.

Τέλος, μίαν τῶν νυκτῶν, ἡ Ψυχὴ, ὑπὸ περιεργείας νὰ τὸν γνωρίσῃ, ἐγείρεται λάθρα, κοιμημένου τοῦ φίλου, ἀνάπτει λυχνάριον, καὶ ποῖον νὰ ἴδῃ! αὐτὸν τὸν ἔρωτα. Ἐξ ἧς συγκινήσεως τὴν ἐπροξένησεν ἡ ἔκπληξις πίπτει ἀπὸ τῆς θρυαλλίδος τοῦ φωτός μία σταγὼν ἐλαίου ἐπ' αὐτοῦ. Ἀνασκιοτᾷ ὁ Ἔρωσ πάραυτα, ἐξεγείρεται, τρίβει τοὺς ὀφθαλμούς του, βλέπει τὸ κατόρθωμα τῆς Ψυχῆς, καὶ . . . ἂν τὸν πιάσῃς ἀπεπέταξε.

Καὶ δὲν εἶχε δὴ περάσει καὶ τὴν ὥρα ἀφ' ἧς ἀνήσθη ὁ λύχνος, ὥστε νὰ εἰπῆς ὅτι ἔξσε πολὺ τὸ ἐλαῖον τὸ ἀποσταῆσαν τῆς θρυαλλίδος, καὶ ἐπόνεσεν ὁ Ἔρωσ ὑπεροβολικᾶ· ἀλλὰ δὲν κατεδέχθη νὰ γνωρισθῇ, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦτον ἀθάνατος. Καὶ λοιπὸν ἐγκατέλιπε τὴν ἀθλίαν Ψυχὴν ἐξ ἀποφάσεως νὰ μὴ ἐπανέλθῃ. Τὰ ῥόδα ἔθαλλον καὶ ἀπέθαλλον, ἦνθον καὶ ἐξήνθον τὰ χρίνα, τὰ ἴα, μάτην τὰ πάντα οὐδὲν ὠφέλουν εἰς τὴν μονήρη Ψυχὴν, παρητημένην ὑπὸ τοῦ ἔρωτος.

Αὐτὸν περιμένουσα τούτων ἀπῆλαυνεν αὐτὸν ἀπολέσασα (θὰ τὸ πιστεύσετε;) καὶ τὰ ἐμίσει.

Ἄλλο κακόν. Ἡδὴ ἐχθαιρομένη θανασίμως ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης ὡς ἀντιζήλου τῆς διὰ τὰ κάλλη καὶ διὰ παντός τρόπου ἐπιθυμούσης νὰ ἐκδικηθῇ τὴν Ψυχὴν (αἱ πενθεραὶ πάντοτε, ὡς φαίνεται, ἦσαν κακαὶ πρὸς τὰς νύμφας των), διατάττεται παρ' αὐτῆς νὰ τρέξῃ πρὸς στιγμὴν εἰς τὸν ἄδην, νὰ λάβῃ ἐκεῖθεν καὶ νὰ τὴν φέρῃ πυξίδα τινὰ (κάποιον κουτάκι) περιέχον ὀθῆν ἀρώματα, ὧν εἶχε χρεῖαν ἡ Ἀφροδίτη. Ἡ περιέργεια τῆς Ψυχῆς ἐμελλεν οὕτω καὶ ἐκ δευτέρου ν' ἀποβῇ εἰς αὐτὴν ὀλεθρία. Ἀνοίγει καθ' ὁδὸν τὴν πυξίδα, θελήσασα νὰ ἴδῃ τὸ περιεχόμενον, καί, ἡ δυστυχῆς, ἐκ τῆς εὐόδου ὁσμῆς ἤτις πάραυτα ἀνεδόθη, πίπτει ἡμιθανής. Τίς οἶδεν; οἱ τότε ἡγνούον τὸ γλωροφόριον, ἀλλ' ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ ἀγνώσκει καὶ οἱ θεοί; ἐκείνοι ἴσως τὸ ὀνόμαζον ὑπέρουπνον, ἢ ὑπερουπνικόν, ὅτι ὑπὲρ ὑπνον ἀποκοιμίζει. Ἄς ἦνε δι' αὐτοῦ τοῦλάχιστον ἤρχετο γλυκὺς ὁ θάνατος, ὅλος ὕπνος, εἰς τὴν ἀθλίαν Ψυχὴν. Ἐσπευσεν ὅμως τότε ὁ Ἔρωσ, μαθὼν τὸ τέχνασμα τῆς μητρὸς του καὶ ἐλείψας τὴν κόρην, καὶ τὴν ἐπρόφθασεν ἔτι δαρθάνουσαν πρὶν ἢ τὴν καταλάβῃ ὁ παρέκει θάνατος· τὴν ὑπήγειρεν ἤδη ἀναίσθητοῦσαν, καὶ διὰ τῆς πνοῆς του τὴν ἔσωσε.

Καὶ ὁ Ζεὺς δὲ ἔπειτα, λυπηθεὶς τὴν Ψυχὴν διὰ τὰ τόσα παθήματά της, ἀπεφάσισε νὰ τὴν προσλάβῃ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων εἰς τὰ ἐπουράνια, ὅπου καὶ καθιέρωσεν ἐν χορδαῖς καὶ ὄργανοις, ἐν χαραῖς καὶ μαζούρκαῖς (καὶ ταύταις ἀνέκαθεν παρὰ τοῖς θεοῖς ἀναμφιβόλως γνωσταῖς) τοὺς γάμους τῆς μετὰ τοῦ ἔρωτος, οὐρανίους γάμους, ἀσωμάτων αὐλοῦς, ἀλήκτους, ἀθανάτους τρυφάς.

Ὁ μῦθος προσθέτει, ὅτι ἐκ τῆς ἐνώσεως ταύτης ἐγεννήθη θυγάτηρ, ἡ Ἡδυπάθεια· ἂν ἦνε ἀληθές, ὡς αὐλον ἐξάπαντος θεωρεῖται καὶ τὸ παιδί τοιούτων γονέων, ἔρωτος καὶ Ψυχῆς· ὥστε οὐδεὶς φθόνος.

Ἡ δὲ κυρία ἰδέα τοῦ μύθου ἀλληγορία περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου· ταύτης τὸ κάλλος, φθονούμενον ὑπὸ τοῦ σώματος (Ἀφροδίτης), ἐμπνέει διάπυρον ἔρωτα· ἀλλ' ἡ τολμηρὰ περιέργεια, ζητούσα νὰ ἐξιχνιάσῃ μυστήρια ὑπέρτερα τοῦ ἀνθρώπινου προορισμοῦ, ἀποβαίνει ὀλεθρία εἰς πᾶσαν ψυχὴν μὴ συνέχουσαν τὰς ἰδίαις αὐτῆς ὁρμάς.

Καὶ νῦν ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν πεταλοῦδαν, ἐξετάζοντες ἂν πρέπει νὰ τὴν λέγωμεν καὶ ἡμεῖς καθὼς οἱ ἀρχαῖοι ψυχὴν. Στοχάζομαι ὅτι πρέπει: διότι ἐκείνοι τὴν κόρην Ψυχὴν, ἧς ἠκούσαμεν τὴν ἱστορίαν, εἰκόνιζον ἔχουσαν ἐπὶ τῶν ὤμων πτέρυγας πεταλοῦδας, τοῦτο τὸ ἔντομον θεωροῦντες ὡς ἔμβλημα τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ὡς εἶχε λοιπὸν παρ' ἐκείνοις ἀμφοτέρας τὰς σημασίας, τί θὰ ἐβλαπτεν ἂν τὰς εἶχεν ὡσαύτως καὶ παρ' ἡμῖν

χριστιανοίς; Εἰ δ' ἄλλως, παρὰ τὴν ἄκυρον λέξιν χρυσαλλίς, συγγέουσαν τὰς δύο τελευταίας μεταμορφώσεις τῆς κάμπης, ὡς αἰρετώτερον βλέπω ἄλλο τι ὄνομα, ἐπίσης καὶ τοῦτο ἀρχαῖον, καὶ ἦτον παρακρουστικὸν ἴσως· λέγω τὸ ὄνομα *μηλολόνη*, ὄνομα χαριέστατον· διότι ἀληθῶς μὲν μηλόνη, καὶ μηλολόνη, καὶ μηλολόνη ὠνομάζετο ὁ χρυσοκάνθαρος (*hanneton*, κοινῶς δὲ *ζινα*), ἀλλ' ἀφοῦ αὐτὸς ἔχει τὸ ὄνομά του, οὐδόλως θὰ τὸν ἐξημιούμεν ἂν τὸ τρίτον ἢ τέταρτον τῶν ἐπιθέτων του μεταφέρομεν εἰς τὴν πεταλοῦδαν ψυχῆν.

Τί λέγετε; *μηλολόνη* ἢ *μηλολόνη* ἐκφράζει κοινητικώτατα τὴν ἐναέριον κίνησιν τῶν πεπερῶν τῆς πεταλοῦδας διὰ τοῦ λὸ - λόνη, εἰκονίζοντος οὐκ οἶδά τι αἰθέριον, ἢ καὶ λωλόν, ἂν θέλετε, ἐν τῇ φαντασίᾳ, μάλιστα δὲ παιδικῇ, ἱκανῇ νὰ τὴν ἐκλάβῃ καὶ ὡς *λωλὴν* εἰς τ' *ἄνθη*. Δὲν τὸ θέλετε κατ' οὐδένα τρόπον; ἀνάγκη τότε τὴν κοινῶς πεταλοῦδαν ἢ ψυχαραῦδαν *ψυχῆν* καὶ οὐδέποτε, οὐδέποτε *χρυσαλλίδα* νὰ λέγωμεν ἢ *χρυσαλλίς* εἶνε καὶ ἄσχημον πρᾶγμα, ἐνῶ εἶνε τόσον εὐχαρὶς ἢ ψυχῆ. Ὅς τις πρῶτος τὴν ὠνόμασεν ἀνεξετάστως *χρυσαλλίδα* εἰς *χρυσαλλίδα* ὤφειλε νὰ μεταμορφωθῇ δίκην τοῦ πταισματος ὑπὸ τῆς Ψυχῆς, νῦν ὅτε αὕτη ὑπάρχει ἀθάνατος καὶ ἴσως δύναται καὶ νὰ θαυματουρῆ.

I. ΓΙΣΙΔΡΙΑΗΣ ΣΚΥΛΙΣΙΣΗΣ.

Υστερόγραφον. — Ταύτη τῇ στιγμή πληροφροῦμαι, ὅτι κατ' ἄνευσεχθή ὁ Ἔρωσ εἰς τὸν υἱὸν τῶν ἄστρον καὶ τῆς αὐγῆς (Ἀστραίου καὶ Ἡοῦς), τὸν δροσόεντα Ζέφυρον, καὶ οὗτος ἐνομφεῦθη τὴν Χλωρίδα του· τὴν Χλωρίδα (τὴν παρὰ Λατίνοις *Φλώραν*) θεὰν τῶν ἀνθέων. Τί ταιριαστὸ ἀνδρόγυνο! Νὰ χαίρουν καὶ νὰ τοὺς χαίρωμεθα.

Ὁ αὐτός.

Ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς "Ἐστίας" ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τοῦ παρ' ἡμῖν διακεκριμένου μηχανικοῦ κ. Ἐρν. Τσίλλερ περὶ τοῦ καταλληλοτέρου διὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν συστήματος ὑπονόμων πρὸς διοχέτευσιν τῶν ἀκαθαρσιῶν τῆς πόλεως. Συνεχίζων τὰς μελέτας ταύτας ὁ κ. Τσίλλερ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὅπερ τόσῳ ζωηρῶς ἀπασχολεῖ τὰς τε ἀρχὰς καὶ τοὺς πολίτας, καθὼς κεκτημένον μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ὑγιεινὴν τῆς πόλεως, ἀπέστειλεν ἡμῖν καὶ τὸ ἐπόμενον δεύτερον ἄρθρον, τὸ ὁποῖον εὐχαρίστως δημοσιεύομεν ἐνταῦθα.

ΑΓΡΟΙ ΛΙΠΑΙΝΟΜΕΝΟΙ

ΔΙΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΟΣ ΤΩΝ ΥΠΟΝΟΜΩΝ

Τὸ εὐτύχημα πόλεων τινων, ὁῶν τῆς θιέννης, τοῦ Λονδίνου, τῶν Παρισίων, τῆς Ῥώμης κ.τ.λ. τοῦ νὰ κεῖνται πλησίον μεγάλων ποταμῶν, καὶ διὰ τοῦτο νὰ εὐκολύνωνται τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ὑπονόμων

καὶ ὀχετῶν διὰ τῶν ποταμῶν, οἵτινες φέρουσιν αὐτὸ ἀβλαβῶς μακρὰν τῶν πόλεων, δὲν εἶνε κοινὸν εἰς ὅλας τὰς πόλεις. Ἐν Λονδίῳ π. χ. ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν ἀκαθαρσιῶν τελεῖται ὑπὸ κολοσιαίου ἔργου ἰδρυθέντος ἀπὸ τοῦ 1859—75 καὶ στοιχίσαντος 4 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια λίρας στερλίνας. Συνίσταται δὲ τοῦτο ἐκ συστήματος ἀποχετευτικῶν σωλῆνων (*sewers*), ἐξ οὗ δύο ἀτμομηχαναὶ ἀντλοῦσι καθ' ἑκάστην 496,000 κυβικὰ μέτρα ἀκαθαρσιῶν, καὶ ἐκχύνουσιν αὐτὰς ἐξωθεν τοῦ Λονδίνου εἰς τὸν Τάμεσιν, ὅστις τὰς φέρει εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ οἰκονομολόγοι δὲ τῆς Ἀγγλίας διαμαρτύρονται καὶ δικαίως κατὰ τῆς τοιαύτης σπατάλης τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης.

Πόλεις ὅμως κείμεναι πλησίον μικρῶν ποταμῶν δὲν δύναται νὰ κενῶσιν ἀβλαβῶς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἰς τοὺς ποταμούς τούτους, διὸ καὶ αἱ κυβερνήσεις πολλῶν χωρῶν ἐσκέφθησαν πῶς ν' ἀποτρέψωσι τὴν ἀπ' εὐθείας ἐκχυσιν τοιούτων οὐσιῶν εἰς τὰς κοίτας τῶν ποταμῶν. Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν ἐσκέφθησαν νὰ χρησιμοποιοῦσιν ἄλλως πῶς τὸ περιεχόμενον τῶν ὑπονόμων τῶν πόλεων, τὴν πρώτην δὲ θέσιν ἐκ τῶν προταθέντων μέσων κατέχει ἡ κατασκευὴ τῶν καλουμένων γερμανιστὶ *Rieselfelder*, ἧτοι ἀγρῶν ποτιζομένων διὰ τῶν οὐσιῶν τούτων. Ἐκ τῶν πόλεων τῶν ἔχουσιν τοιαύτας διευθετήσεις πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν περιττωμάτων ἐν γένει ἀναφέρομεν ἐν πρώτοις τὸ Δάντζικ, εἶτα τὸ Βερολίον, τοὺς Παρισίους, τὴν Βρεσλαύαν. Καίτοι ὅμως τὰ τεχνητὰ πλέγματα τῶν ἀποχετευτικῶν σωλῆνων εἶνε διάφορα εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τούτων, πάντα ὅμως ἔχουσι τοῦτο τὸ κοινόν, ὅτι ἔχουσι ἐν χρήσει πολυεξοδα ἀντλητικὰ μηχανήματα· διότι, κειμένων ἀπασῶν τῶν ἀνω εἰρημένων πόλεων ἐπὶ ὀριζοντίου σχεδὸν πεδίου, δὲν δύναται τὸ ὕδωρ τῶν ὀχετῶν μετὰ τῶν ἀκαθαρσιῶν νὰ ρέυσῃ ἀπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πόλεως πρὸς τοὺς διὰ τῆς ὑδροκόπρου ταύτης λιπανθησομένους ἀγρούς.

Ἐν Βερολίῳ π. χ. ἡ διοχέτευσις εἶνε διηρημένη εἰς ὁ ἀκτινῶδον τεταγμένα συστήματα ὀχετῶν, ἐν ἐνὶ δ' ἑκάστῳ τούτων τὸ ὕδωρ ὑψοῦται δι' ἀτμομηχανῆς εἰς 19—21 μ. ὕψος, εἶτα δὲ δι' εὐρέος σιδήρου σωλῆνος φέρεται πρὸς τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τῶν λιπανθησομένων ἀγρῶν, ὅθεν διακλαδοῦται περαιτέρω καὶ διανέμεται εἰς τὰ καθέκαστα τμήματα τοῦ ἐδάφους. Καὶ διὰ μὲν τὴν καλλιέργειαν τοῦ γόρτου ἐκλέγονται ἀγροὶ ἐπικλινεῖς ὀλίγον, ἢ οἱ ὑπάρχοντες τροποποιῶνται, ὀρυττομένης αὐλακὸς κατὰ τὸ ἄνω αὐτῶν χεῖλος· διὰ δὲ τὴν καλλιέργειαν τῶν λαχανικῶν ἐκλέγονται μέρη ὅλως ὀριζόντια καὶ ἐπίπεδα, ἅτινα μερίζονται διὰ βαθέων αὐλάκων, ὅπως τὸ λιπαρὸν ὕδωρ τῶν ὑπονόμων λιμνάξῃ ἐντὸς τῶν αὐλάκων τῶν τετραγῶν καὶ διαποτίζῃ αὐτὰ. Τὰ τετραγῶνα ταῦτα, αἱ πρα-